FACULTEIT LETTEREN EN WIJSBEGEERTE

VAKGROEP GESCHIEDENIS

DE KLOOF DICHTEN TUSSEN ERFGOED EN ONDERWIJS

‘Slim aan de slag met schoolerfgoed’ sessie 4 – Op zoek naar schoolerfgoed?

Joris Van Doorsselaere (17/11/2021)

UNIVERSITEIT GENT

1. INLEIDING

- Leerkracht secundair onderwijs (50%)
  - Geschiedenis en cultuurwetenschappen (in het verleden ook mavo, pav en aardrijkskunde)
  - OLVI-PIUS X Zele
  - Sinds 2011
- Onderzoeker vakgroep geschiedenis en assistent eduma cultuurwetenschappen (50%)
  - Cultuur- en erfgoededucatie binnen het geschiedenisonderwijs
  - Universiteit Gent
  - Sinds 2020

2. PROBLEEMSTELLING

- Kloof tussen erfgoed en onderwijs

  - Veldonderzoek erfgoededucatie
    (Schramme, Van der Auwera & Jeurissen, 2007)

  - Cultuurparticipatie en –educatie
    (Beunen, Lievens & Siongers, 2016)

  - Gesprekken met erfgoedorganisaties
    (januari-mei 2021)

	Niet	Eenmalig	Meermaals	*N*
Klassieke muziek	75,5%	13,8%	10,7%	*795*
Niet-klassieke muziek	42,9%	11,7%	45,5%	*805*
Film *(ook korte filmpjes op Youtube, Vimeo, etc.)*	17,4%	7,2%	75,3%	*820*
Fotografie *(kunst- of creatieve fotografie)*	55,2%	13,4%	31,4%	*803*
Beeldende kunst *(bv. schilderijen, tekeningen, beeldhouwwerken, ...)*	46,2%	14,4%	39,4%	*808*
Literatuur *(extra bovenop de verplichte leerstof)*	61,2%	13,3%	25,5%	*811*
Architectuur/design	64,9%	14,0%	21,1%	*807*
Toegepaste kunst *(bv. juwelen, kledij ...)*	79,0%	9,7%	11,3%	*801*
Dans	80,0%	10,2%	9,7%	*807*
Toneel of theater	65,8%	14,4%	19,9%	*806*
Erfgoed	71,6%	11,1%	17,3%	*796*

Figuur: Gebruik van culturele elementen in de klas, volgens onderzoek van CuDOS in 2016

Opmerking:
Onduidelijk hoe het onderzoek ‘erfgoed’ heeft geïnterpreteerd

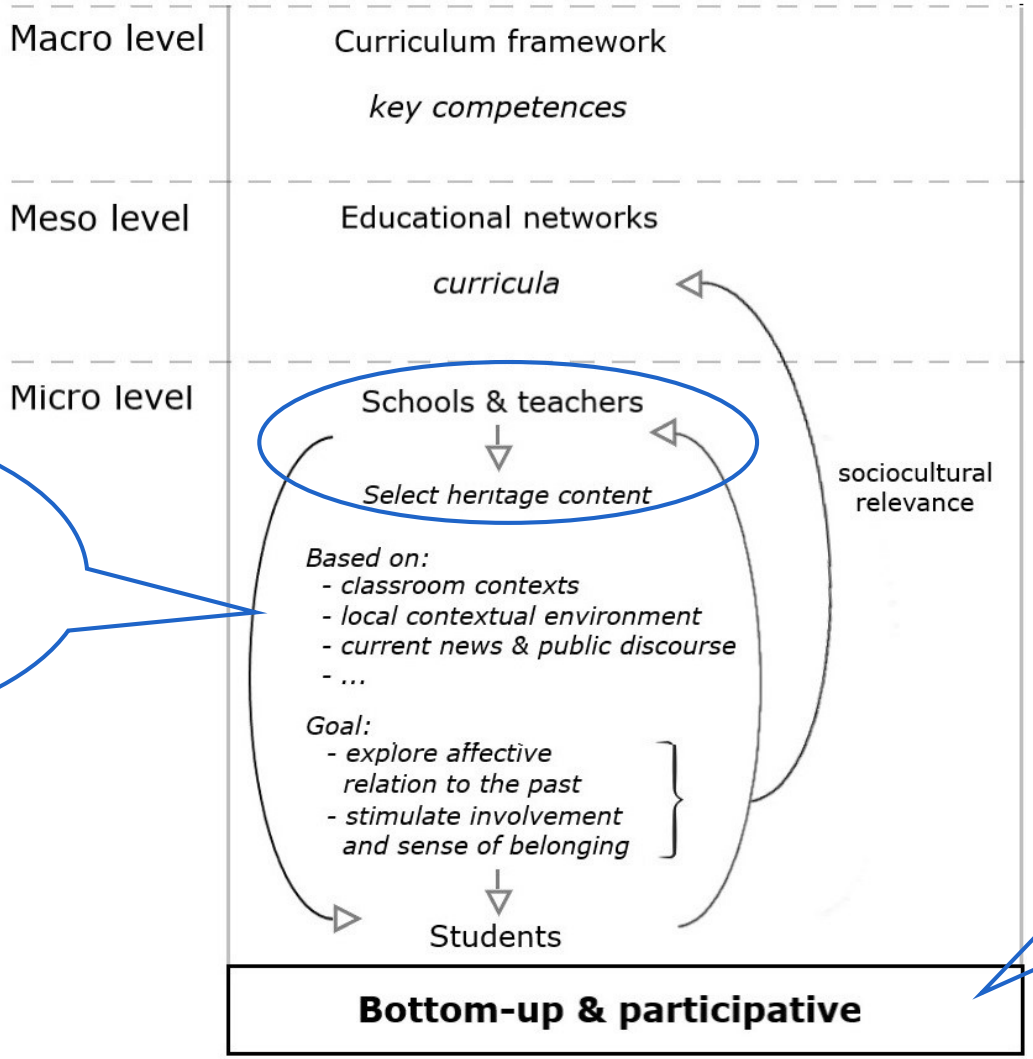
UNIVERSITEIT GENT

2. PROBLEEMSTELLING

UNIVERSITEIT GENT

3. UITDAGING

Met andere woorden: vertrek vanuit de lokale ruimte en de beginsituatie van de leerlingen

Net omdat erfgoed steunt op persoonlijke betekenisgeving aan het verleden

UNIVERSITEIT GENT

4. CASUS

HLN NIEUWS SPORT SHOWBIZZ NINA IN DE BUURT VIDEO FUN

Op de site van de voormalige sporthal VHVD verrijst straks een nieuwe woonwijk. © Geert De Rycke

Gemeenteraad zet licht op groen voor sloop en sanering VHVD

ZELE In de Zeelse gemeenteraad is de goedkeuring verleend voor de sloopwerken op de verouderde site aan de Lange Akker. De kosten worden geraamd op 616.000 euro, maar kunnen voor een groot deel gedekt worden door een sloopsubsidie.

Sloop staat gepland in februari-maart 2022

UNIVERSITEIT GENT

4. CASUS

- Textielfabriek Goossens (1828)
- Eind 19e eeuw machinaal
- Hoogtepunt begin 20e eeuw (175 werknemers)
- Einde op 10 september 1970

Werkzaamheden verhuizen naar industrieterrein, gebouwen blijven leeg achter …

UNIVERSITEIT GENT

4. CASUS

Sporthal VHVD wil lokale sport en ontspanning bevorderen

De benaming sporthal VHVD is ontleend aan de familie-eigenaar van dit sportcentrum Roger Van Hecke-Van Driessche. Met deze realisatie beoogde de initiatiefnemer vooral de opvang van basketbalclub Cabrita en de talrijke minivoetbalklubs uit de gemeente. Door een beschikbare ruimte achter de nieuwe hal verhuisde ook judoklub Asahi Kwai naar zijn nieuwe dojo, een vertrek dat evenwel niet onopgemerkt voorbijging in de Kouterparochie.

Sporthal VHVD beschikt over een totaliteit van 3000 m2 en bevat een hal van 38,5 × 26 m, met een oppervlakte van 1000 m2 dienstig voor basketbal en minivoetbal. Hier treden in september de verschillende ploegen aan van BBC. Cabrita, zes nationaal spelende minivoetbalklubs en de gehele Zeelse minivoetbalkompetitie die uiteindelijk na tien jaar werking een dak boven het hoofd krijgt. Deze plaatselijke kompetitie herbergt liefst 13 ploegen en was de bezieler van de definitieve doorbraak van de minivoetbalsport in de gemeente. In aansluiting is een hal van 24 x 30 m voorhanden, hetzij 720 m2, waar judoklub Asahi Kwai over een eigen dojo beschikt met de mogelijkheid drie tatami's van elk 10x10 m uit te stallen.

VZW

Het beheer van dit sportcentrum is toevertrouwd aan een vzw VBLSO, een vereniging ter bevordering van de lokale sport en ontspanning. Aan het hoofd hiervan fungeert voorzitter Etienne Van Driessche bijgestaan door ondervoorzitter Julien De Beule, sekretaris André Van Doorslaer, schatbewaarder Etienne D'Hollander en als leden Roger Van Hecke, Omer Verneirt, Georges Bontinck, Paul De Bisschop, Marc De Paepe en Louis Famaey. De promotors hebben alles in het werk gesteld om de hele bedoening met modern materiaal uit te rusten. De sporthal beschikt over een omnisportvloer, dienstig voor aktiviteiten buiten het sportieve, basketdoelen met glazen borden en een elektronisch scorebord. Daarbij is er een kantine voorzien met vergaderzaal, een perslokaal, ruime sanitaire installaties met kleedkamers.

Opendeur

Na heel wat organisatorisch werk start de sporthal haar aktiviteiten op zaterdag 5 september met de officiële opening om 18 uur. Zondag 6 september is er opendeurdag om de Zeelse bevolking te laten kennismaken met deze nieuwe indoorakkomodaties. Naast doorlopende judodemonstraties door Asahi Kwai start om 14 uur jeugdbasket, terwijl plaatselijke selekties om 15.30 uur aan minivoetbal toe zijn. BBC. Cabrita treedt om 18 uur aan tegen Brabo voor een propagandawedstrijd in het teken van het komende seizoen. Naast het kompetitieve heeft de vzw ook oog gehad voor de sport voor alle gedachten.

Iedere zondagvoormiddag is de sporthal toegankelijk voor degenen die even de spieren willen losgooien zodat sporthal VHVD zich als een welgekomen nieuweling aankondigt.

(ajz)

OPTIEK
PAUL DE BISSCHOP
Kouterstraat 107 A
9140 ZELE
Tel. 44.54.29.

A. VAN HOECKE
TANDTECHNICUS
Dendermondebaan 45
9140 Zele
Herstelling van kunstgebit in 2 uur.
Alle werkdagen van 17-19.30 u.
Zaterdag van 8-12.30 u.

- Begin jaren ‘70 omgevormd tot sporthal
- Ook 50 jaar lang gebruikt door de lokale scholen (generaties Zelenaars kregen er lichamelijke opvoeding)

UNIVERSITEIT GENT

4. CASUS

- Vanaf de jaren ’90 en 2000 ook:
  - Fuiven (vb. 100-dagen)
  - Concerten
  - Trouwfeesten

- Dus: voor veel Zelenaars en oud-leerlingen bezit de site een bepaalde betekenis

Een onderzoek waard!

UNIVERSITEIT GENT

4. CASUS

- Deel 1: artistieke fotoreportage
  - Graffiti, muurschilderingen, achtergelaten objecten, …
- Deel 2: historisch onderzoek
  - Archieven (familie, gemeente, school, verenigingen, …)
  - Interviews (getuigenissen van werknemers van de fabriek, …)
  - Samen met Heem- en Oudheidkundige Kring Zele en jeugdhuis Juvenes
- Deel 3: tentoonstelling

Erfgoedbegrip is gedemocratiseerd

UNIVERSITEIT GENT

5. KANSEN

- Je weet niet hoe jongeren (al dan niet) betekenis geven aan het verleden.
  - → Net daarom start je best vanuit de lokale context en beginsituatie
  - → Durf (erfgoed)partners aanspreken
    vb. heemkundige kringen, erfgoedcellen, jeugdhuis en -bewegingen, …
    (vaak zijn zij zelfs vragende partij voor samenwerking!)

Bottom-up
&
Participatief

- Lokaal erfgoed integreren uit moderne en hedendaagse tijd lijkt eenvoudiger.
  - → Durf verder kijken dan onroerend erfgoed en traditionele benadering
    vb: - immaterieel erfgoed: lokale volksverhalen, heksenprocessen, …
    - materieel erfgoed: archeologische vondsten, …

Gedemocratiseerd

- Aandacht voor diversiteit?
  - → Vooral toe te passen in het belichten van hoe leerlingen verschillend betekenis geven aan hetzelfde verleden
    vb: via getuigenissen

Persoonlijke
betekenisgeving

6. MEER LEZEN?

GREVER, M., & VAN BOXTEL, C. *Verlangen naar tastbaar verleden*, Uitgeverij Verloren, 2014.

JANSSENSWILLEN, P. et al. Erfgoed toegankelijk maken voor een divers publiek. Multiperspectiviteit in het erfgoedonderwijs, in: *Volkskunde* (1), 2019, p. 5-24.

SAVENIJE, G. Waarom bewaren we dit eigenlijk? Kritische reflectie op erfgoed in de geschiedenisles. In: *Kleio* (3), 2015, p. 18-21.

VAN DER AUWERA, S., SCHRAMME, A. & JEURISSEN, R. Erfgoededucatie in het Vlaamse onderwijs: Erfgoed en onderwijs in dialoog, 2007.

WILS, K. Geschiedenisonderwijs en erfgoed: een terreinverkenning. In: *Hermes* jg. 14 (47), 2010, p. 1-6.

Ook:

- Departement Onderwijs en Vorming & CANON Cultuurcel. Brochure ‘Erfgoed is. 2021 (www.vlaanderen.be/publicaties/erfgoed-is)
- FARO. Inspiratiebrochure ‘Erfgoeddag maakt school’. 2021 (www.faro.be/publicaties/erfgoeddag-maakt-school-inspiratiebrochure-erfgoeddag-2022)

UNIVERSITEIT GENT

FACULTEIT LETTEREN EN WIJSBEGEERTE

Joris Van Doorsselaere

VAKGROEP GESCHIEDENIS

joris.vandoorsselaere@ugent.be

UNIVERSITEIT GENT